

Avd för ekonomi och styrning
Siv Stjernborg
Tfn direkt 08-452 77 51
siv.stjernborg@skl.se

Överenskommelse om Kollektiv Avtalad Pension – KAP-KL

Landstingsförbundet, Svenska Kommunförbundet och Arbetsgivarförbundet Pacta har den 8.12.2005, träffat en överenskommelse om nytt pensionsavtal, KAP-KL, med samtliga huvudorganisationer.

KAP-KL bygger på den principöverenskommelse och de utgångspunkter för ett nytt kommunalt pensionsavtal som parterna enades om den 2005-07-01 (*Arbetsgivarvnytt 52/05*).

KAP-KL träder i kraft den 1 januari 2006. Avtalet ersätter PFA 98 respektive PFA 01, med undantag för de arbetstagare som beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning.

Avgiftsbestämd ålderspension

Från och med kalendermånaden efter den då arbetstagaren fyllt 21 år betalas en årlig pensionsavgift av arbetsgivaren till den pensions- eller fondförsäkring som arbetstagaren valt. Pensionsavgiften betalas på hela lönen upp till 30 inkomstbasbelopp (IBB) och motsvarar:

1. 4,0 procent för år 2007
2. 4,25 procent för åren 2008 och 2009 samt
3. 4,5 procent från och med år 2010.

För år 2006 betalas pensionsavgiften enligt nuvarande regler i för arbetstagaren tillämpligt PFA, kombinerad med en eventuell pensionsavgift i för arbetstagaren tillämpligt HÖK. Gränsvärdet för de olika procentsatserna är dock 7,5 IBB.

Förmånsbestämd ålderspension

En av arbetsgivarvidans viktigaste utgångspunkter i förhandlingarna om ett nytt pensionsavtal har varit att bryta den starkt kostnadsdrivande effekt som fanns i samtliga PFA genom kopplingen till förhöjda prisbasbeloppet (FPBB).

Genom att knyta rätten till förmånsbestämd ålderspension till att arbetstagaren ska ha en pensionsgrundande lön i anställningen ett kalenderår som överstiger 7,5

IBB, men även ha ett pensionsunderlag vid beräkningstidpunkten hos arbetsgivaren som överstiger 7,5 IBB, har detta mål uppnåtts.

Endast arbetstagare med ett pensionsunderlag (PU) som överstiger 7,5 IBB har således rätt till förmånsbestämd ålderspension vid avgång i pensioneringssyfte. Arbetstagare som avgår utan att gå i pension har rätt till livränta, se nedan.

Årspoäng ersätts med pensionsunderlag (PU) fr.o.m. 2006-01-01. PU kan beskrivas som ett genomsnitt av de pensionsgrundande lönerna med samma beräkningsperiod som årsmedelpoäng i PFA.

Sänkta förmånsnivåer

En ytterligare viktig utgångspunkt för arbetsgiversidan i förhandlingarna har varit att ett nytt pensionsavtal ska vara ett mer avgiftsbestämt system och därmed mindre förmånsbestämt. Med KAP-KL har denna utgångspunkt uppnåtts genom att förmånsnivån har sänkts från 62,5 till 55 procent. För arbetstagare födda 1947 och senare trappas förmånsnivån stegvis ner till nivån 55 (27,5) procent för arbetstagare födda 1967 och senare. Detta innebär en tjugoårig infasning till den lägre förmånsnivån. För arbetstagare födda 1946 och tidigare motsvarar pensionen alltså 62,5 (31,25) procent av PU över 7,5 IBB i KAP-KL.

Tillgodoräkning av tid

För hel förmånsbestämd ålderspension krävs 30 års intjänande. En nyhet i KAP-KL är att för tidstillgodoräkning ska göras krävs en minsta anställningstid om tre månader. Tid för den förmånsbestämda ålderspensionen börjar, på samma sätt som i PFA, tillgodoräknas från 28 års ålder och som längst till arbetstagaren fyller 65 år.

Oantastbar förmån

Förmånsbestämd ålderspension görs oantastbar – och är därigenom fullt försäkringsbar – från och med 2007 års intjänande. Det innebär att det man tjänat in kan aldrig tas ifrån en. En årlig beräkning av intjänad pensionsrätt ska göras. Arbetstagarens pension kan aldrig bli lägre än den högsta tidigare gjorda årliga beräkningen, värdesäkrad med den årliga förändringen av prisbasbeloppet.

Pensionsgrundande tid före 1998

En av de viktigaste frågorna har varit att få tillgodoräkna anställningstid före 1998 vid beräkning av kompletterande ålderspension. I principöverenskommelsen var parterna överens om att införa en sådan rätt från och med 2007, förutsatt att arbetstagaren vid pensionsavgången var anställd hos en kommunal arbetsgivare. Denna förutsättning skulle dock ha inneburit, förutom en inlösningseffekt för ar-

betstagaren, även en övervältring av kostnad för tid före 1998 till den arbetsgivare där arbetstagaren var anställd vid pensionsavgången.

För att undvika sådana effekter har parterna enats om att arbetstagaren från och med 2007 successivt tillgodoräknas tid före 1998 i proportion till den anställningstid som återstår från 2007-01-01 och fram till arbetstagarens avgång med för-
månsbestämd ålderspension – i normalfallet 65 år. Om tid före 1998 tillgodoräk-
nas ska eventuell intjänad pensionsrätt 1997-12-31 för inkomstdelar överstigande
7,5 förhöjda prisbasbelopp avräknas från ansvarsförbindelsen.

Livränta

Arbetstagare som avgår från anställningen utan att gå i pension får en livränta beräknad. Livräntan beräknas utifrån arbetstagarens fullgjorda anställningstid i förhållande till maximalt antal år för förmånsbestämd ålderspension (37 år). Livräntan kan aldrig bli lägre än den högsta tidigare gjorda beräkningen av intjänad pensionsrätt, värdesäkrad med förändringen av prisbasbeloppet.

Särskild avtalspension

I KAP-KL finns särskild avtalspension i två olika former.

1. Överenskommelse om särskild avtalspension.

Arbetsgivaren och arbetstagaren kan från och med 2006-01-01 komma överens om hel eller partiell särskild avtalspension. Överenskommelsen kan gälla:

- den särskilda avtalspensionens omfattning,
- pensionsnivå i procent av pensionsunderlaget,
- om pensionsavgift ska betalas av arbetsgivaren då arbetstagen får särskild avtalspension, och
- om samordning ska ske med förvärvsinkomst.

2. Särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten.

I KAP-KL gäller för arbetstagare inom räddningstjänsten samma regler, med några få undantag, som gällde för särskild ålderspension i PFA.

Pension till efterlevande

Dessa bestämmelser är, bortsett från att årspoäng och årsmedelpoäng ersatts med pensionsunderlag, materiellt oförändrade i förhållande till PFA i lydelse 2005-12-31.

Övergångsbestämmelser

Sammanvägt basbelopp

För en arbetsstagare som avgår med genast börjande hel eller partiell förmånsbestämd ålderspension, dock minst 50 procent, eller särskild avtalspension för arbetstagare inom räddningstjänsten åren 2006–2011 gäller vid beräkning ett sammanvägt basbelopp som gränsvärde som består av dels det förhöjda prisbasbeloppet och dels inkomstbasbeloppet.

Detta gäller även vid beräkning av pension till arbetstagarens efterlevande om arbetstagaren avlider under något av åren 2006–2011.

Garantiregler

1. För en arbetstagare som avgår med genast börjande kompletterande ålderspension enligt PFA eller förmånsbestämd ålderspension enligt KAP-KL åren 2003–2006 ska en alternativ beräkning av pensionen göras, där tid före 1998 ska räknas med i den förmånsbestämda pensionen över 7,5 IBB.

Är den alternativt beräknade pensionen större än den ursprungliga, ska mellanskillnaden betalas ut som ett tilläggsbelopp från och med 2007-01-01.

Andra arbetsgivare än kommuner, landsting och regioner har med hänsyn till de problem avseende korrigerigering av redan genomfört tryggande av pensionsutfästelse och/eller fastställd taxering inte skyldighet att tillämpa denna garanti-bestämmelse för arbetstagare som avgått under åren 2003–2005, även om starka arbetsgivarpolitiska skäl ändå kan motivera att dessa arbetsgivare beslutar att tillämpa bestämmelsen.

2. Även för en arbetstagare som avgår med förmånsbestämd ålderspension 2007–2013 ska en alternativ beräkning av pensionen göras. Den alternativt beräknade pensionen ska beräknas enligt reglerna i KAP-KL, dvs. med beräkningen gjord utifrån bestämmelserna om pensionsunderlag och de förmånsnivåer som gäller för arbetstagaren enligt KAP-KL, men utan att tid före 1998 räknas med. Om den alternativt beräknade pensionen är större än den förmånsbestämda ålderspension arbetstagaren får med tillgodoräkning av tid före 1998, ska mellanskillnaden betalas ut som ett tilläggsbelopp från avgångstidpunkten.
3. Garantibestämmelse 13 b) respektive 14 b) i för arbetstagaren 2005-12-31 tillämpligt PFA har förlängts t.o.m. 2010-12-31. Detta innebär att en arbetstagare kan ansöka om tillgodoräkning av statlig/privat tid vid beräkning av intjänad pension 1997-12-31 till och med 2010.

4. Enligt PÖK 98 kan en arbetstagare som slutat en kommunal anställning före 1998-01-01, och börjar en ny sådan anställning efter 1998 men före 2008, ansöka hos arbetsgivaren om värdesäkring av den gamla kommunala livräntan. Denna bestämmelse har förlängts att gälla t.o.m. 2010-12-31.

Övrigt

Pensionsadministratörerna KPA, Skandia och SPP är informerade om förhandlingsläget och har tagit del av KAP-KL.

Vi kommer att bjuda in till information om KAP-KL efter julhelgerna.

En pdf-fil med KAP-KL kommer att läggas på förbundens webbplats www.skl.se under kommande vecka.

Pensionshandläggare: Agneta Åhlin tfn 08-452 74 64, Catharina Bäck tfn 08-452 76 21 och Lars-Gösta Andréén tfn 08-452 75 92.